

Vedci po rokovaní s ministerstvom znovu apelujú na úpravu zonácie TANAP-u a NAPANT-u

16.3.2026 - | SAV

Na Svetový deň divokej prírody 3. marca 2026 a následne aj 10. marca 2026 sa zástupcovia štyroch vedeckých inštitúcií Slovenskej akadémie vied (SAV), Slovenskej botanickej spoločnosti a Slovenskej entomologickej spoločnosti pri SAV stretli so zástupcami Ministerstva životného prostredia (MŽP) SR. Cieľom stretnutia bolo prerokovať hromadnú pripomienku k zonácii Tatranského národného parku a Národného parku Nízke Tatry, ktoré podporilo množstvo občanov. Sme vďační, že mnohým občanom Slovenskej republiky záleží na prírodných hodnotách a uvedomujú si význam zdravého životného prostredia a významu chránených území pre prosperitu a blahobyt národa.

Napriek korektnej atmosfére a podnetnej diskusii sa potvrdili kľúčové nedostatky predkladaných návrhov. Ide najmä o absenciu dát odborne zdôvodňujúcich navrhované zonácie, ako aj rozpor so smernicou o biotopoch a viacerými ustanoveniami zákona o ochrane prírody a krajiny a príslušnými vykonávacími predpismi. Vážnym nedostatkom je zníženie stupňa ochrany v mnohých národných prírodných rezerváciách TANAP-u, čo by v praxi znamenalo ich zrušenie bez patričného legislatívneho procesu a dôkladného zdôvodnenia a zhodnotenia. Poukázali sme tiež na problémy na štátnych pozemkoch v biotopoch európskeho významu, nereprezentatívne zohľadnenie všetkých cieľov ochrany definovaných v Programe starostlivosti o TANAP a NAPANT, ako aj na fragmentáciu jednotlivých zón a biotopov. Za neakceptovateľné považujeme vymedzenie zón určených na rozvoj lyžiarskych stredísk, chát a infraštruktúry v biotopoch prirodzených či ľudskou činnosťou málo pozmenených, ktoré zároveň hostia vysoký podiel chránených alebo ohrozených druhov rastlín a živočíchov.

Aj keď sme boli ubezpečení (žiaľ iba verbálne), že hlas odbornej verejnosti bude vypočutý a bráný do úvahy, obavy z nenávratného poškodenia viacerých lokalít pretrvávajú. Rovnako pretrvávajú obavy z možného porušenia smernice o biotopoch a z nedostatočného alebo žiadneho posúdenia vplyvov na územia, biotopy a druhy Natura 2000. Kým niektorí zástupcovia ministerstva uviedli, že predkladaný návrh predstavuje pracovnú verziu, v ktorej je ešte priestor na zmeny a zlepšenia, iní naopak konštatovali, že ďalšie úpravy už nie sú plánované. To v nás zanecháva obavy, že pripravovaná zonácia neberie primárne do úvahy jedinečnosť a vzácnosť tatranskej bioty, ale môže byť ovplyvnená záujmami úzkych developerských či politických skupín. Takýto prístup potom pripomína skôr vyjednávanie záujmov než serióznu prácu s dátami a poznatkami o najvzácnejšej tatranskej a nízkotatranskej prírode, ktoré nám zanechali generácie vedcov, ochranárov, lesníkov a miestnych obyvateľov.

Nadalej veríme, že apel, ktorý sme kládli zástupcom MŽP SR na srdce, aby zonácia vychádzala zo zákona o ochrane prírody a z reálnych prírodných hodnôt jednotlivých území, ktoré majú jednotlivé zóny odrážať a chrániť, spolu s prioritnou ochranou vôd, a nie z tlaku záujmových skupín či z princípov lesného hospodárstva, bude vypočutý a premietne sa do konkrétnych úprav návrhu.

Dúfame v úprimnú snahu naplniť literu zákona o ochrane prírody a krajiny, podľa ktorého je ochrana prírody v národnom parku nadradená nad ostatné činnosti. Rekreačia a oddych by mali byť v tomto území založené predovšetkým na zážitku z vnímania nedotknutej prírody, pričom intenzívne formy

turizmu (tzv. tvrdý turistický ruch), by mali byť smerované tam, kde nedôjde k narušeniu prírodných hodnôt a iných funkcií národného parku, vrátane kúpeľníctva. V čase klimateckej krízy a extrémov počasia prejavujúcich sa (aj) zimami s malým množstvom snehu a zvyšujúcim sa suchom, ohrozujúcim základné potreby obyvateľstva, veríme, že Tatranský národný park aj Národný park Nízke Tatry nebudú degradované na drahú kulisu neplniacou účel, na ktorý bol pred desaťročiami vyhlásené.

Aj z tohto dôvodu odporúčame štátnym orgánom viaceré zmeny a metodické postupy (pozri prílohu), ktoré by mali brať do úvahy pri zaraďovaní starých lesov do najprísnejšie chránenej zóny A. Zároveň dôrazne apelujeme, aby do zóny D boli začleňované výlučne len plochy, ktoré boli v čase schválenie plánu starostlivosti odporúčané v súlade so zákonom č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie. Ostatné územia plánovanej zóny D a - v prípade TANAP-u, aj kontroverznej zóny C2, by mali byť ponechané v príslušnej zóne podľa aktuálneho stavu a hodnoty biotopov a druhov, ktoré sa v nich nachádzajú a v súlade so súčasným stupňom ochrany.

Štatutári:

Ing. Jaromír Kučera, PhD., generálny riaditeľ, Centrum biológie rastlín a biodiverzity SAV, v. v. i.

Ing. Ladislav Roller, PhD., riaditeľ, Ústav zoológie SAV, v. v. i.

RNDr. Ľuboš Halada, CSc., riaditeľ, Ústav krajinnej ekológie SAV, v. v. i.

RNDr. Ľubica Ditmarová, PhD., riaditeľka, Ústav ekológie lesa SAV, v. v. i.

doc. RNDr. Marek Vaculík, PhD., predseda Slovenskej botanickej spoločnosti pri SAV, štatutár,
predseda Slovenskej entomologickej spoločnosti pri SAV

Kontaktné osoby:

RNDr. Jozef Šibík, PhD., samostatný vedecký pracovník, Centrum biológie rastlín a biodiverzity SAV,
v. v. i., jozef.sibik@savba.sk

Ing. Tomáš Olšovský, PhD., vedecký pracovník, Ústav zoológie SAV, v. v. i.,
tomasolsovsky3@gmail.com

https://www.sav.sk?doc=services-news&lang=sk&news_no=13487&source_no=20